

УДК 378.124

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Жабенко О.В.

Інститут вищої освіти
Національної академії педагогічних наук України

У статті проаналізовано нормативно-правову базу щодо професійного розвитку науково-педагогічних працівників в Україні. Здійснено порівняння нормативних вимог до післядипломної освіти (підвищення кваліфікації, стажування) та атестації працівників, які здійснюють педагогічну діяльність: педагогічних працівників закладів освіти та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів. З'ясовано спільні та відмінні моменти цього процесу. Виявлено особливості післядипломної освіти (підвищення кваліфікації, стажування) та атестації науково-педагогічних працівників вищих закладів освіти України. Визначено перспективи подальших наукових досліджень у цьому напрямі.

Ключові слова: науково-педагогічні працівники, педагогічні працівники, наукові працівники, підвищення кваліфікації, стажування, атестація науково-педагогічних працівників.

Постановка проблеми та її актуальність. Актуальність визначається необхідністю у сучасному світі постійного поновлення й розширення професійних знань, вдосконалення умінь і навичок науково-педагогічних працівників незалежно від наукового ступеня і вченого звання.

Постійне зростання об'ємів інформації, дотримання принципу «навчання протягом життя» (lifelong learning) вимагають постійного професійного розвитку науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти. Однією із складових освіти впродовж життя є професійне навчання, що включає професійну підготовку та післядипломну освіту (зокрема підвищення кваліфікації та стажування).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури свідчить, про увагу науковців до проблем професійного розвитку науково-педагогічних працівників: виявлення суттєвих характеристик професійного розвитку науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу й опис шляхів його формування на засадах освітнього коучингу здійснювався Боровою Т.А. [2]; дослідження теорії й методики моніторингу якості професійної діяльності науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів – Анненковою І.П. [1]. Питання післядипломної освіти науково-педагогічних працівників розглядалися вченими

у різних аспектах: напрями удосконалення адміністративно-правових методів державно-управлінського впливу на умови функціонування механізму підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів (Мороз В. [6]); визначення мети, змісту, результату стажування як ефективної форми підвищення кваліфікації наукових і педагогічних кадрів (Миرونчук Н.М. [5]); шляхи модернізації системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах інноваційного розвитку (Даниленко Л.І. [3]); підвищення кваліфікації педагогічних працівників на регіональному рівні (Клокар Н.І. [4]) та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Питанню професійного розвитку науково-педагогічних працівників присвячена значна кількість наукових досліджень. Проте виявлення особливостей професійного розвитку (підвищення кваліфікації, стажування та атестації) науково-педагогічних працівників ще не було предметом окремих наукових досліджень.

Метою статті є виявлення особливостей професійного розвитку науково-педагогічних працівників вищих закладів освіти України.

Основні завдання статті: проаналізувати нормативно-правову базу щодо післядипломної освіти

(підвищення кваліфікації, стажування) та атестації науково-педагогічних працівників в Україні; здійснити порівняння нормативних вимог до післядипломної освіти (підвищення кваліфікації, стажування) та атестації працівників, які здійснюють педагогічну діяльність: педагогічних працівників закладів освіти та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів; виявити особливості післядипломної освіти (підвищення кваліфікації, стажування) та атестації науково-педагогічних працівників вищих закладів освіти України.

Виклад основного матеріалу. У закладах вищої освіти однією із категорій учасників освітнього процесу є наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники. У статті 53 Закону України «Про вищу освіту» визначено основні види діяльності, які здійснюють педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники у вищих закладах освіти (табл. 1).

Таблиця 1

Основні види діяльності педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників

Педагогічні працівники	Науково-педагогічні працівники	Наукові працівники
Навчальна діяльність.	Навчальна діяльність.	-
Методична діяльність.	Методична діяльність.	-
Організаційна діяльність.	Організаційна діяльність.	-
-	Наукова (науково-технічна, мистецька) діяльність.	Наукова, науково-технічна або науково-організаційна діяльність.
-		

До обов'язків науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників вищого навчального закладу віднесено підвищення професійного рівня, педагогічної майстерності, наукової кваліфікації (для науково-педагогічних працівників) [7].

Основною особливістю науково-педагогічних працівників у порівнянні з педагогічними є обов'язкове виконання ними наукової діяльності. Із цього входить, що підвищення кваліфікації та атестація науково-педагогічних працівників за навчальною, методичною та організаційною діяльністю має проводитись так як і в педагогічних працівників, а за науковою діяльністю – за аналогією із підвищенням кваліфікації та атестацією наукових працівників. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, що забезпечується державою, має відбуватися не рідше одного разу на п'ять років [11].

Відповідно до Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів [9] метою підвищення кваліфікації та стажування є вдосконалення професійної підготовки особи шляхом поглиблення і розширення її професійних знань, умінь і навичок, набуття особою досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності [11].

Основними завданнями навчання педагогічних і науково-педагогічних працівників (далі – працівники) вищих навчальних закладів є [9]:

- оновлення та розширення знань, формування нових професійних компетентностей в психолого-педагогічній, науково-дослідній, організаційно-управлінській діяльності;

- засвоєння інноваційних технологій, форм, методів та засобів навчання;

- набуття досвіду формування змісту навчання з урахуванням його цільового спрямування, посадових обов'язків працівників, здобутої освіти, досвіду практичної роботи та професійної діяльності, їх інтересів і потреб;

- вивчення педагогічного досвіду, сучасного виробництва, методів управління, ознайомлення з досягненнями науки, техніки і виробництва та перспективами їх розвитку;

- розроблення пропозицій щодо удосконалення навчально-виховного процесу, впровадження у практику навчання кращих досягнень науки, техніки і виробництва;

- застосування інноваційних технологій реалізації змісту навчання, що передбачає його диференціацію, індивідуалізацію, запровадження дистанційних, інформаційно-комунікативних технологій навчання.

Нормативно визначено місце навчання працівників, зокрема це вищі навчальні заклади, відповідні наукові, освітньо-наукові установи та організації як в Україні, так і за її межами. Навчання працівників може здійснюватись також у вищому навчальному закладі, у якому вони працюють [11].

Підвищення кваліфікації працівників здійснюється за такими видами:

- довгострокове підвищення кваліфікації;

- короткострокове підвищення кваліфікації (семінари, семінари-практикуми, семінари-наради, семінари-тренінги, тренінги, вебінари, «крутлі столи» тощо).

Навчання за програмою довгострокового підвищення кваліфікації спрямовується на оволодіння, оновлення та поглиблення працівниками спеціальних фахових, науково-методичних, педагогічних, соціально-гуманітарних, психологічних, правових, економічних та управлінських компетентностей, у тому числі вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду, що сприяє якісному виконанню ними своїх посадових обов'язків, розширенню їх компетенції тощо.

Строк довгострокового підвищення кваліфікації за обсягом годин навчальної програми становить не менше 108 академічних годин (два національних кредити або три кредити ECTS): 72 години аудиторних і 36 годин самостійної навчальної роботи або в іншому співвідношенні в межах від однієї третини до двох третин загального обсягу академічних годин.

Періодичність довгострокового підвищення кваліфікації установлюється закладами-замовниками залежно від потреби, але не рідше ніж один раз на п'ять років.

Навчання за програмами короткострокового підвищення кваліфікації – семінарів, семінарів-практикумів, семінарів-нарад, семінарів-тренінгів, тренінгів, вебінарів, «крутліх столів» тощо передбачає комплексне вивчення сучасних та актуальних наукових проблем галузі освіти, науки, педагогіки, відповідних нормативно-правових актів, вітчизняного та зарубіжного досвіду, підвищення рівня професійної культури тощо.

Навчальні програми семінарів-тренінгів та тренінгів спрямовані на формування, розвиток та вдосконалення особистісних професійних компетентностей (організаторських, творчих, лідер-

ських, комунікативних тощо), підвищення ефективності професійної діяльності в галузі освіти.

Строк короткострокового підвищення кваліфікації за обсягом годин навчальної програми становить менше 108 академічних годин (один національний кредит або два кредити ECTS) із розподілом загального обсягу годин на аудиторні і самостійну навчальну роботу у співвідношеннях в межах від однієї третини до двох третин загального обсягу академічних годин [9].

Періодичність короткострокового підвищення кваліфікації устанавлюється закладом-замовником.

Окрім підвищення кваліфікації післядипломна освіта включає стажування, яке здійснюється з метою формування і закріплення на практиці професійних компетентностей, здобутих у результаті теоретичної підготовки, щодо виконання завдань і обов'язків на займаній посаді або посаді вищого рівня, засвоєння вітчизняного та зарубіжного досвіду, формування особистісних якостей для виконання професійних завдань на новому, більш високому якісному рівні в межах певної спеціальності.

Строк стажування працівників визначається закладом-замовником з урахуванням обсягу годин навчальної програми, її мети та завдання за погодженням з керівником закладу-виконавця і становить не більше 32 національних кредитів (48 кредитів ECTS) [9].

Результатом підвищення кваліфікації (стажування) працівників є підсумковий контроль і відповідний документ про післядипломну освіту, що враховується при проходженні чергової атестації педагогічних, науково-педагогічних працівників [11].

У педагогічних працівників показником професійного розвитку (одним із етапів якого є післядипломна освіта) є присвоєння педагогічного звання та кваліфікаційних категорій (табл. 2).

Кваліфікаційні категорія та педагогічне звання присвоюються педагогічним працівникам за результатами їх атестації (всебічне комплексне оцінювання педагогічної діяльності, за якою визначаються: відповідність педагогічного працівника займаній посаді; рівень його кваліфікації; та присвоюється кваліфікаційна категорія, педагогічне звання). Атестація здійснюється з метою стимулювання цілеспрямованого безперервного підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників, росту їх професійної майстерності, розвитку творчої ініціативи, підвищення престижу й авторитету, забезпечення ефективності навчально-виховного процесу [13].

Крім того, у разі призначення на посаду педагогічного працівника, на якій передбачено її присвоєння, без атестації присвоюються кваліфікаційні категорії [8]:

– «спеціаліст» – особі з освітнім ступенем магістра, яка вперше призначається на таку посаду;
– «спеціаліст вищої категорії» – особі, яка має науковий ступінь.

Педагогічні працівники призначаються на посаду та звільняються з посади керівником вищого навчального закладу. Всі педагогічні працівники (навіть ті, хто мають наукові ступені і вчені звання) зобов'язані проходити чергову атестацію (кожні п'ять років) або позачергову (за заявою педагогічного працівника) під час проведення якої мають враховуватися результати обов'язкового підвищення кваліфікації (на засадах вільного вибору форм навчання, програм і навчальних закладів) [13] та проходження стажування.

За результатами атестації визначається відповідність педагогічних працівників займаній посаді, педагогічному працівнику присвоюється вища кваліфікаційна категорія (або підтверджується відповідність раніше присвоєній кваліфікаційній категорії); присвоюється педагогічне звання.

Відповідність педагогічного працівника займаній посаді визнається: наявністю освіти, що відповідає вимогам, визначеним нормативно-правовими актами у галузі освіти; виконанням посадових обов'язків у повному обсязі; проходженням підвищення кваліфікації [13].

Кваліфікаційні категорії (тарифні розряди) та педагогічне звання зберігаються за педагогічними працівниками до наступної атестації при їхньому переході на роботу до іншого навчального закладу, а також на інші педагогічні посади у цьому ж закладі [13].

Об'єктивне оцінювання професійної діяльності педагогічних працівників передбачає вивчення педагогічної діяльності осіб, які атестуються, шляхом відвідування уроків (навчальних занять), позаурочних (позанавчальних) заходів, вивчення рівня навчальних досягнень учнів, студентів, курсантів, слухачів, з предмета (дисципліни), що викладає педагогічний працівник, ознайомлення з навчальною документацією щодо виконання педагогічним працівником своїх посадових обов'язків, його участі у роботі методичних об'єднань, фахових конкурсах та інших заходах, пов'язаних з організацією навчально-виховної роботи, тощо [13].

Для науково-педагогічних працівників педагогічне звання та кваліфікаційні категорії не передбачені, незважаючи на здійснення ними таких же видів діяльності, які здійснюють педагогічні працівники. Натомість передбачено присудження наукових ступенів та присвоєння вчених звань. При цьому наукові ступені свідчать про підвищення професійного рівня лише з наукової діяльності. Вчені звання доцента і професора – присуджуються особам, які здій-

Таблиця 2

Показники професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників

Педагогічні працівники [8]		Науково-педагогічні працівники [7]	
Кваліфікаційні категорії	Педагогічні звання	Ступінь вищої освіти *	Вчені звання
Спеціаліст. Спеціаліст другої категорії. Спеціаліст першої категорії. Спеціаліст вищої категорії.	Викладач-методист. Старший викладач.	Доктор філософії. Доктор наук.	Старший дослідник. Доцент. Професор.

* – ступінь вищої освіти здобувається за результатами атестації – встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти [7]

снюють науково-педагогічну або творчу мистецьку діяльність, а старшого дослідника – особам, які професійно здійснюють наукову або науково-технічну діяльність [7]. Тому відображенням рівня професійної компетентності науково-педагогічного працівника як педагога є лише вчені звання доцента і професора.

На відміну від педагогічних працівників, науково-педагогічні працівники обираються на посади за конкурсом чи з ними укладають трудові договори [7]. При цьому мають враховуватися результати підвищення кваліфікації та проходження стажування.

Так, для участі у конкурсі на заміщення вакантної посади науково-педагогічний працівник подає до кадрової служби окрім заяви про участь у конкурсі, списку наукових праць, ще й документи, які підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва та інші передбачені законодавством України документи) [12].

МОН України рекомендує проводити попереднє обговорення кандидатур претендентів на заміщення посад професорів, доцентів, старших викладачів, викладачів колективом відповідної кафедри в присутності претендентів (у разі відсутності претендента кандидатура обговорюється лише за його письмової згоди).

Оцінювання кафедрою рівня професійної кваліфікації претендента може здійснюватись шляхом попереднього прочитання кандидатом пробних лекцій, проведення практичних занять в присутності науково-педагогічних (педагогічних) працівників вищого навчального закладу.

Висновки кафедри про професійні та особистісні якості претендентів затверджуються таємним голосуванням та передаються на розгляд конкурсної комісії разом із окремими висновками учасників засідання, що мають бути викладеними в письмовій формі [12].

При прийнятті на роботу (переведенні на іншу посаду, продовження трудових відносин) після успішного проходження конкурсу, укладається строковий трудовий договір (контракт) строком узгодженим обома сторонами але не більше ніж на п'ять років (строк може варіюватися від одного до п'яти років) [12]. При цьому Законом про вищу освіту передбачено обрання на посади деканів факультетів, директорів навчально-наукових інститутів, завідувачів (начальників) кафедр та укладання з ними строкових трудових договорів строком не менше ніж на п'ять років.

Рушійною силою підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників можуть бути: внутрішня мотивація через усвідомлення необхідності підвищення свого професійного рівня, прагнення зайняти вищу посаду та/або підвищеної заробітної плати; зовнішня мотивація – рішення керівництва.

Для педагогічних працівників присвоєння кваліфікаційних категорій передбачає підвищення тарифного розряду, і як наслідок збільшення (не досить суттєво) заробітної плати.

Науково-педагогічним, науковим і педагогічним працівникам вищих навчальних закладів встановлюються доплати за науковий ступінь доктора філософії та доктора наук у розмірах відповідно 15 та 20 відсотків посадового окладу,

а також за вчене звання доцента і старшого дослідника – 25 відсотків посадового окладу, професора – 33 відсотки посадового окладу [7]. Зазначені доплати встановлюються працівникам, якщо їх діяльність за профілем збігається з наявним науковим ступенем чи вченим званням. Відповідність вченого звання та наукового ступеня профілю діяльності працівника на займаній посаді визначається керівником закладу вищої освіти. За наявності у працівників двох або більше наукових ступенів чи вчених звань доплата встановлюється за одним (вищим) ступенем (званням) [10].

При переході педагогічного працівника на іншу посаду чи до іншого навчального закладу, як зазначалося вище, кваліфікаційна категорія зберігається за педагогічним працівником до наступної атестації. Натомість надалі вона може бути підтвердженою або навіть зменшеною, що призведе до зниження тарифного розряду і відповідно зменшення заробітної плати.

Для науково-педагогічних працівників у цьому плані встановлено менш жорсткі умови. Наукові ступені та вчені звання зберігаються за науково-педагогічним працівником незалежно від переходу на інші посади чи до інших навчальних закладів.

Висновки і пропозиції. Аналіз [7–13] дозволив визначити особливості професійного розвитку науково-педагогічних працівників, а саме:

- науково-педагогічні працівники на відміну від педагогічних працівників окрім навчальної, методичної й організаційної діяльності обов'язково здійснюють наукову діяльність;

- присудження наукових ступенів доктора філософії, доктора наук та присвоєння вченого звання старшого дослідника свідчить про удосконалення лише наукової складової діяльності науково-педагогічних працівників. Свідченням суттєвих досягнень у науково-педагогічній діяльності є присвоєння вчених звань доцента й професора;

- атестація науково-педагогічних працівників – процес визнання досягнень у науковій сфері, за результатом якого присуджуються наукові ступені доктора філософії та доктора наук. Атестація ж педагогічних працівників, як до речі й наукових працівників, – визначення відповідності кваліфікації працівника займаній посаді. За результатами атестації педагогічним працівникам присвоюється кваліфікаційна категорія, педагогічне звання;

- визначення відповідності кваліфікації науково-педагогічного працівника кваліфікаційним вимогам до посади здійснюється конкурсною комісією при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників;

- після здобуття наукового ступеня доктора наук та вченого звання професора у науково-педагогічного працівника у подальшому можуть зникнути внутрішні мотиви до подальшого удосконалення професійної майстерності;

- науково-педагогічним працівникам не потрібно кожні п'ять років підтверджувати наукові ступені та вчені звання на відміну від педагогічних працівників, які під час кожної атестації мають підтверджувати свої кваліфікаційні рівні.

Подальшого дослідження ще потребують питання організації процесу атестації педагогічної складової у діяльності науково-педагогічних працівників, забезпечення високої якості педагогічної діяльності науково-педагогічних працівників.

Список літератури:

1. Анненкова І.П. Теорія і методика моніторингу якості професійної діяльності науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.06 / І.П. Анненкова. – К., 2016. – 517 с.
2. Борова Т. Формування вмінь щодо професійного розвитку науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу на засадах освітнього коучингу [Електронний ресурс] / Т. Борова. – Режим доступу: <http://tme.uomo.edu.ua/docs/5/11borbec.pdf>
3. Даниленко Л.І. Модернізація системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах її інноваційного розвитку / Л.І. Даниленко // Післядипломна освіта в Україні. – 2008. – № 2. – С. 8-10.
4. Клокар Н.І. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах післядипломної освіти регіону на засадах диференційованого підходу: монографія / Н.І. Клокар. – Київ, 2010. – 528 с.
5. Мирончук Н.М. Стажування як форма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників / Н.М. Мирончук // Андрагогічний вісник. – 2013. – № 4. – С. 64-69.
6. Мороз В. Механізм організації підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників як об'єкт державного управління якістю освіти [Електронний ресурс] / В. Мороз // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2014. – № 3. – С. 107-113. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2014_3_22
7. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII (із змінами; у редакції від 16.04.2017, підстава № 1958-19): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
8. Про затвердження переліку кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників та порядку їх присвоєння: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2015 № 1109: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1109-2015-p/paran11#n11>
9. Про затвердження Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів: наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 24.01.2013 № 48 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 26.03.2013 за № 488/23020): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0488-13>
10. Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 (із змінами; у редакції від 16.05.2017, підстава 294-2017-п): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1298-2002-p>
11. Про освіту: Закон України від 23.05.1991 № 1060-XII (із змінами; у редакції від 19.02.2016, підстава № 940-19): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
12. Рекомендації щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів), затверджені наказом МОН України від 05.10.2015 № 1005 (із змінами; у редакції від 26.11.2015 № 1230): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.uipa.edu.ua/files/2015/12/nak4.pdf>
13. Типове положення про атестацію педагогічних працівників, затверджено наказом МОН України від 06.10.2010 № 930, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.12.2010 за № 1255/18550 (із змінами, у редакції від 30.09.2013, підстава № z1417-13: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10>

Жабенко А.В.

Институт высшего образования

Национальной академии педагогических наук Украины

ОСОБЕННОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ РАБОТНИКОВ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ УКРАИНЫ

Аннотация

В статье проанализирована нормативно-правовая база профессионального развития научно-педагогических работников в Украине. Проведено сравнение нормативных требований к последипломному образованию (повышение квалификации, стажировка) и аттестации работников, осуществляющих педагогическую деятельность: педагогических работников учебных заведений и научно-педагогических работников высших учебных заведений. Выявлены общие и отличительные моменты этого процесса. Выявлены особенности последипломного образования (повышение квалификации, стажировка) и аттестации научно-педагогических работников высших учебных заведений Украины. Определены перспективы дальнейших научных исследований в этом направлении.

Ключевые слова: научно-педагогические работники, педагогические работники, научные работники, повышение квалификации, стажировка, аттестация научно-педагогических работников.

Zhabenko O.V.

Institute of Higher Education
National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

THE FEATURES OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC-PEDAGOGICAL EMPLOYEES OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN UKRAINE

Summary

In the article was analyzed the legal framework for the professional development of scientific-pedagogical employees in Ukraine. Comparison of normative requirements for postgraduate education (advanced training, internship) and attestation of employees, engaged in pedagogical activity: pedagogical employees of educational institutions and scientific-pedagogical employees of higher educational institutions was carry out. The general and distinctive features of this process are elucidated. The features of postgraduate education (advanced training, internship) and attestation of scientific-pedagogical employees of higher educational institutions of Ukraine are revealed. Prospects for further scientific research in this direction have been determined.

Keywords: scientific-pedagogical employees, pedagogical employees, scientists employees, advanced training, internship, attestation of scientific-pedagogical employees.